ПАМ'ЯТКА

Про відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків

Законом України «Про запобігання корупції» (далі - Закон) чітко визначено: **корупційне правопорушення** – це діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність. Особи, зазначені в частині першій статті 3 Закону, за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у встановленому законом порядку притягуються до кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності.

Кримінальна відповідальність

Відповідно до розділу XVII «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» Кримінального кодексу України передбачено притягнення до кримінальної відповідальності за низку порушень серед яких: зловживання владою або службовим становищем, зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги, службове підроблення, декларування недостовірної інформації, неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, службова недбалість, прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, незаконне збагачення, пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі, зловживання впливом, провокація підкупу.

Згідно із приміткою до статті 45 Кримінального кодексу України ***корупційними кримінальними правопорушеннями вважаються*** кримінальні правопорушення, передбачені, зокрема, статтями **191** (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем), **357** (викрадення,привласнення, вимагання документів, штампів, печаток,

заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження), у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені статтями **210** (нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням), **354** (підкуп працівника підприємства, установи чи організації), **364** (зловживання владою або службовим становищем), **368** (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою)– **369-2** (зловживання впливом) цього Кодексу.

Кримінальними правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями **366-2** (декларування недостовірної інформації) **366-3** (неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування) цього Кодексу.

Адміністративна відповідальність

Види адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, та санкцій, які застосовуються за їх вчинення, визначено у главі **13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією»** Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП), а саме статтями: **172-4** (порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності); **172-5** (порушеннявстановленихзакономобмеженьщодоодержанняподарунків);**172-**6 (порушення вимог фінансового контролю); **172-**7 (порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів); **172-8** (незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень); **172-9** (невжиття заходів щодо протидії корупції).

За приписами статті 38 КУпАП адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, може бути накладено протягом ***шести місяців*** з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення.

Дисциплінарна відповідальність

Основні засади відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків визначено у **розділі XI Закону України «Про запобігання корупції»**.

Так, особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою,що прирівнюється до цієї діяльності,

підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Частиною 3 статті 65 Закону передбачено, що за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або приписом Національного агентства, з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконанню вимог Закону в інший спосіб, рішенням керівника органу, підприємства, установи, організації, в якому працює особа, яка вчинила таке правопорушення, **проводиться службове розслідування** в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Порядок проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2000 року № 950 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 691).

Збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного або пов’язаного з корупцією правопорушення, **підлягають відшкодуванню особою**, яка вчинила відповідне правопорушення, в установленому законом порядку. Активи, набуті внаслідок вчинення корупційного правопорушення, **підлягають конфіскації** або спеціальній конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку.

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень щодо яких судами прийняті відповідні рішення, які набрали законної сили, а також відомості про накладення дисциплінарних стягнень за корупційні правопорушення вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

Засади дисциплінарної та матеріальної відповідальності державних службовців встановлено у **Розділі VIII Закону України «Про державну службу»**, у якому, зокрема, визначено обов’язки державного службовця щодо додержання службової дисципліни та обов’язки керівника державної служби стосовно її забезпечення, підстави для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності, види дисциплінарних проступків і дисциплінарних стягнень та загальні умови їх застосування, суб’єктів, уповноважених порушувати дисциплінарні провадження та застосовувати дисциплінарні стягнення тощо.

Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного або пов’язаного з корупцією правопорушення і яким завдано

моральної або майнової шкоди, збитків, мають право на відновлення прав, відшкодування збитків, шкоди в установленому законом порядку.

Збитки, шкода, завдані фізичній або юридичній особі внаслідок незаконних рішень, дій або бездіяльності суб'єкта, який здійснює заходи щодо запобігання і протидії корупції, відшкодовуються з Державного бюджету України в установленому законом порядку. Держава, Автономна Республіка Крим, орган місцевого самоврядування, які відшкодували збитки, шкоду, завдану незаконним рішенням, діями або бездіяльністю суб'єкта, що здійснює заходи щодо запобігання та протидії корупції, мають право зворотної вимоги (регресу) до особи, яка завдала збитків, шкоди, у розмірі виплаченого відшкодування (крім відшкодування виплат, пов'язаних із трудовими відносинами, відшкодуванням моральної шкоди).